

Täysistunto

Keskiviikko 7.12.2016 klo 14.02—0.46

13. Hallituksen esitys eduskunnalle eläketukilaiksi ja laiksi tuloverolain 63 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 226/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 37/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 37/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

22.28 **Tuula Haatainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön hallituksen esityksestä eläketukilaiksi. Tähän asia-yhteyteen saatiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Tällä hallituksen esityksellä pyritään kertaluonteisella ratkaisulla varmistamaan vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien toimeentulo eläketuella työttömyysetuuden sijasta ennen vanhuuseläkkeelle siirtymistä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää inhimillisesti ja sosiaalipoliittisesti perusteltuna turvata takuueläkkeen suuruinen toimeentulo kertaluonteisesti hallituksen esityksessä ehdotetuin tavoin tälle rajatulle ikääntyneiden henkilöiden ryhmälle. Valiokunnan mukaan eläketuella voidaan ehkäistä pitkään työttömänä olleiden ja heikot työllistymismahdollisuudet omaavien ikääntyneiden henkilöiden syrjäytyminen ja köyhtyminen. Tällainen vastaavanlainen järjestely toteutettiin kertaluonteisesti vuonna 2005, jolloin kymmenen vuotta 90-luvun laman jälkeen työttömänä olleille säädettiin oikeus eläketukeen. Tässä uudistuksessa eläketuen kohderyhmänä ovat vähintään viisi vuotta työttömänä olleet 60—64-vuotiaat henkilöt. Heille on ollut vaikea löytää sellaisia julkisia työvoima- ja yrityspalveluja tai muita työllistymistä edistäviä palveluja, jotka voisivat auttaa heitä työllistymään.

Vaikka ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien asemaa työmarkkinoilla on pyritty viime vuosien aikana helpottamaan muun muassa helpottamalla palkkatuen ehtoja 60-vuotiaita työllistettäessä sekä turvaamalla ikääntyneiden pääsy koulutukseen ja kuntoutukseen, niin silti pitkäaikaistyöttömyys painottuu edelleenkin vanhempiin ikäluokkiin. Eri ikäryhmistä 60 vuotta täyttäneiden työttömyys on korkeinta ja pitkäkestoisinta. Tämän eläketuen saamisen edellytyksenä on, että ennen 1.9.1956 syntynyt henkilö on ollut oikeutettu työmarkkinatukeen 31. päivänä elokuuta 2016 ja hänelle on edeltävien kuuden vuoden aikana maksettu työttömyysetuutta yhteensä viisi vuotta.

Valiokunnan näkemyksen mukaan esityksessä on pyritty estämään mahdollisimman kattavasti välinputoamistilanteet siten, etteivät sattumanvaraiset tekijät vaikuta etuuden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

saamiseen. Eläketuki tarjoaa tuen saamisen edellytykset täyttävillä työttömille mahdollisuuden valita, jatkavatko he työnhakijoina työttömyysetuuden turvin vai siirtyvätkö eläketuelle vailla velvollisuutta olla työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaina. Valiokunta painottaa kuitenkin, ettei eläketuen saaminen saa rajata henkilön oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyden edellytykset säilyvät ennallaan, ja eläketuen edellytykset täyttävillä henkilöillä on normaaliin tapaan mahdollisuus hakea työkyvyttömyyseläkettä myös jatkossa. Etuutena eläketuen on ajateltu edeltävän nimenomaan vanhuuseläkettä. Eläketukea voidaan maksaa korkeintaan vanhuuseläkeikään eli 65 vuoden iän täyttymiseen saakka.

Valiokunta toteaa myös, että Suomi on sinänsä viimeisten kymmenen vuoden aikana pystynyt merkittävästi nostamaan ikääntyneiden työllisyysastetta. Vuodesta 2008 lähtien 55—59-vuotiaiden työllisyysaste on tasaisesti noussut, toisin kuin nuoremmissa ikäluokissa, ja ikääntyneiden naisten työllisyysaste on Suomessa hyvin korkea verrattuna muihin EU-maihin. Myös 60—64-vuotiaiden työllisyys on samaan aikaan huomattavasti parantunut. Ikääntyneiden hyvä työllisyyskehitys johtuu ennen kaikkea työurien pidentymisestä. Hallituksen asettama työllisyysasteen nostamistavoite edellyttää, että myös ikääntyneiden työssäkäynnin hyvä kehitys jatkuu. Ikääntyneiden työttömyyden estämiseksi on tärkeää pyrkiä turvaamaan heidän työpaikkojaan ja pysymistä työelämässä.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta esittää, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 226/2016 sisältyvän 2. lakiehdotuksen. — Kiitos.

22.33 Toimi Kankaanniemi ps: Rouva puhemies! Tämän eläketukilakiesityksen on esitellyt ministeri Pirkko Mattila, ja kiitokset hänelle, mutta erityinen kiitos tästä esityksestä kuuluu työministeri Jari Lindströmille, joka rohkeasti on tuonut tämänkin esityksen ja vienyt sitä eteenpäin. Tämä on kohtuullinen, inhimillinen ja erittäin kannatettava.

22.34 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin niin kuin näemme, valiokunnan mietintö on yksimielinen, ja sinällensä tämä on ehdottomasti kannatettava esitys. On aivan totta, että varmasti monella henkilöllä, jotka kuuluvat tämän eläketukilain piiriin, se työllistyminen työmarkkinoille olisi erittäin epätodennäköistä ja vaikeaa. Tällaisena kertaelementtinä, kertatekona tämä on ehdottomasti hyvä, ja näin pitää menetellä.

Täytyy vain todeta, että aika paljon tuli palautetta sen jälkeen kun ihmiset saivat tietää, että tämä eläketuki vastaa määrältään takuueläkettä. Jollakin tavalla tämä markkinoitiin kyllä aika tehokkaasti hallituksen toimesta siten, että monet ihmiset kuvittelivat, että he pääsevät varhennetulle työeläkkeelle, ja jollakin tavalla tässä sinällensä positiivisessa asiassa se aiheutti jonkunmoisen pettymyksen. Täytyy sanoa, että aina kun tällaisia asioita esitellään julkisuuteen, on todella huolellisesti kerrottava ihmisille, mistä ja minkätyyppisestä ratkaisusta on kyse. Siinä mielessä voisi sanoa, että ihan oikea toimenpide, mutta ehkä hallituksella tämä tiedottaminen oli hivenen yliampuvaa sitten tämän varsinaisen lopputuloksen suhteen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 226/2016 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.